

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1

van **STEPHANIE D'HOSE**

datum: 28 september 2020

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

Kwantitatieve bepalingen Cultureelerfgoeddecreet - Bezoekerscijfers musea

Musea in Vlaanderen en Brussel besteden veel aandacht aan hun maatschappelijke opdracht en aan hun publieke rol en het breed toegankelijk maken van collecties. Om het verschil tussen de indelingsniveaus voldoende scherp te stellen, werden in het kader van de Cultureelerfgoeddecreet van 24 februari 2017 ook een aantal kwantitatieve bepalingen opgenomen, waaronder ook de bezoekerscijfers van musea. Bezoekerscijfers zeggen immers iets over de publiekswerking en het bereik van de (publieksgerichte) werking van het museum.

Maar dan kwam COVID-19, waardoor de musea noodgedwongen de deuren moesten sluiten. Op 13 mei 2020 gaf de Nationale Veiligheidsraad formeel groen licht voor de heropening. Daarom heb ik voor de 23 landelijke en 22 regionale musea die een werkingssubsidie kregen in het kader van Cultureelerfgoeddecreet van 24 februari 2017 de volgende vragen voor de minister.

1. Kan de minister de bezoekerscijfers van de musea voor eerste twee kwartalen van 2019 en van 2020 bezorgen?
2. Hoe evalueert de minister de impact van de coronacrisis op het erfgoedbeleid? Kan hij dit uitgebreid toelichten?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 1 van 28 september 2020

van **STEPHANIE D'HOSE**

1. De coronacrisis heeft uiteraard een erg grote impact op de bezoekerscijfers van de musea. De musea waren een tijdlang gesloten en ook in de daarop volgende periode werd het aantal bezoekers beperkt.

De bezoekerscijfers worden evenwel verzameld met de jaarverslagen die pas in april van het volgende jaar worden aangeleverd. Voor 2020 zijn er dus nog geen cijfers beschikbaar. Ook voor andere jaren worden de cijfers in principe enkel geaggregeerd (op jaarbasis) opgenomen in overkoepelende rapportering. Jaargegevens vormen sowieso een meer betrouwbare indicator voor het inschatten van de impact van de coronacrisis. U vindt de gegevens voor de landelijk en regionaal ingedeelde musea voor 2019 als jaarbasis.

Ook deze cijfers moeten met de nodige omzichtigheid geïnterpreteerd worden. Musea kaarten al langer aan dat de bezoekerscijfers geen volledig beeld geven van hun publiekswerking. Enkel bezoekers aan de museumzalen worden in deze cijfers beschouwd als 'museumbezoekers'. Bezoekers kunnen evenwel op nog heel wat andere manieren met de collectie in contact komen: in andere delen van het gebouw of de locatie, extra muros (reizende tentoonstellingen, tentoonstellingen op locatie ...) en - steeds vaker - digitaal. Bovendien zetten musea nadrukkelijk in op andere vormen van interactie met het publiek dan louter 'bezoek': workshops, educatieve werking, participatieve projecten, raadpleging van collectie ...

Deze facetten komen in de huidige registratie niet aan bod. De cijfers geven dan ook slechts een gedeeltelijk beeld van de publiekswerking.

Nog voor de start van de coronacrisis stemden de musea en FARO daarom af met het departement over een meer representatieve manier van bezoeker- en gebruikersregistratie. Het is daarbij de bedoeling om naast fysieke museumbezoekers ook andere vormen van publiekswerking op een objectieve en vergelijkbare manier in kaart te brengen. De musea en FARO werkten aan een voorstel hieromtrent, maar door de coronacrisis verdween de urgentie hiervan tijdelijk naar de achtergrond. Dit zal binnenkort evenwel opnieuw opgepikt worden.

Bij de herziening van het decreet zal uiteraard rekening gehouden worden met deze evolutie. Dit heeft vooral betrekking op het uitvoeringsbesluit bij het decreet, waarin momenteel bepalingen rond bezoekerscijfers opgenomen zijn. Sowieso zal bij de evaluatie van de huidige beleidsperiode rekening gehouden worden met de impact van de coronacrisis op de bezoekersaantallen, zoals ik eerder al aangaf.

2. Zoals blijkt uit het antwoord op de vorige vraag heeft de coronacrisis een grote impact op de publiekswerking van cultureel-erfgoedorganisaties, zoals dat ook het geval was in andere cultuursectoren. De fysieke publiekswerking viel een tijdlang stil en werd vervolgens slechts geleidelijk en onvolledig hernomen.

Op het vlak van publiekswerking verschoof de aandacht daardoor nadrukkelijk naar de digitale ontsluiting. Het gaat daarbij om publiekspresentaties en digitale rondleidingen, maar ook om digitale raadpleging. Steeds vaker zijn stukken immers digitaal beschikbaar voor raadpleging, denk daarbij ook aan gedigitaliseerde archiefstukken en bibliotheekcollecties. In mijn Strategische Visienota cultureel erfgoed, die ik op 1 april volgend jaar aan het Vlaams parlement presenteer, zal ik dan ook bijzondere aandacht besteden aan het digitaal ter beschikking stellen en presenteren van collecties.

Met betrekking tot de impact van de coronacrisis mag niet uit het oog verloren worden dat het presenteren van collecties slechts één van de taken is van cultureel-erfgoedorganisaties. Het verzamelen, in kaart brengen, behouden en onderzoeken van het erfgoed zijn evenzeer belangrijke taken. Heel wat van deze taken (of toch bepaalde facetten ervan) konden achter de schermen wél verdergezet worden, vaak van huis uit. Op dit punt is de impact van de coronacrisis in de erfgoedsector contextgebonden. Tentoonstellingen, leeszaalwerking, educatieve werking ... maar ook heel wat dienstverlening en projectwerking waren een tijdlang onmogelijk. Veel collectiegebonden taken konden evenwel gecontinueerd worden, zeker na de eerste periode van quasi-lockdown.

De Corona-crisis heeft uiteraard ook een financiële impact op de cultureel-erfgoedsector. Vooral musea halen veel inkomsten uit publieksactiviteiten. Buiten de gesubsidieerde sector is de impact nog groter. Hier zijn ook kwetsbare groepen actief zoals freelancers en andere mensen zonder vast contract: tentoonstellingsbouwers, restaurateurs, gidsen ... Het is evenwel erg moeilijk om deze impact goed in kaart te brengen en hier maatregelen voor te nemen, precies omdat het een groep betreft met fluctuerende en gediversifieerde inkomsten, waar de Vlaamse overheid ook geen rechtstreekse (decretale) band mee heeft.

De cultureel-erfgoedsector behoort natuurlijk tot de doelgroep van de nood- en relancemaatregelen voor cultuur en kon voor de periode tot augustus al een beroep doen op het noodfonds. Voor de cultuursector was hierin bijna 65 miljoen euro voorzien.

BIJLAGEN

[Overzicht bezoekerscijfers musea 2019](#)